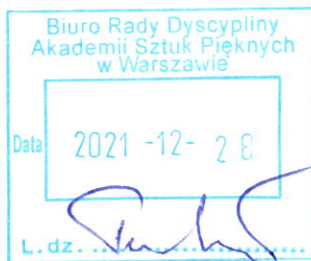

Prof. Jacek Szewczyk
Akademia Sztuk Pięknych
Im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Wrocław 7 grudnia 2021 r.

**Ocena pracy doktorskiej, dorobku artystycznego i dydaktycznego
mgr Magdaleny Nowakowskiej - Troniewskiej w przewodzie doktorskim,
w dziedzinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki,
wszczętym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.**

Magdalena Nowakowska - Troniewska ukończyła studia magisterskie w latach 1994-2000 dyplomem w Pracowni Grafiki Artystycznej prof. Andrzeja Basaja, na Wydziale Grafiki i Sztuki Mediów Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. W latach 2014-2018 była studentką Studiów doktoranckich na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Ocena dorobku artystycznego i pedagogicznego.

Mgr Magdalena Nowakowska - Troniewska od czasu ukończenia studiów brała udział w kilkudziesięciu zbiorowych wystawach grafiki oraz książki artystycznej w Polsce i za granicą. Wielokrotnie wysyłała swoje prace na konkursy graficzne zarówno w kraju, jak i poza nim. Od 2000 r. indywidualnie wystawiała 7 razy, w tym raz w Niemczech. Mgr Magdalena Nowakowska - Troniewska jest wykładowcą akademickim i pracuje w Akademii Biznesu i Administracji Vistula w Warszawie, na Wydziale Sztuki, Teorii i Komunikacji. Prowadzi zajęcia na I, II, III roku w języku polskim i angielskim. Spis wszystkich wystaw indywidualnych i zbiorowych znajduje się w dokumentacji doktorantki.

Ocena pracy i rozprawy doktorskiej.

Mgr Magdalena Nowakowska - Troniewska swoją pracę, jak i rozprawę doktorską zatytułowała „Pamięć i tożsamość artysty“.

Praca doktorska składa się z 4 części stanowiących, poza jedną, odrębne cykle graficzne. Jedną część, to instalacja przestrzenna wykonana z elementów ceramicznych. Podział ten o czym dowiadujemy się z rozprawy doktorskiej, jest świadomym zabiegiem doktorantki, w ten sposób odwołującej się do istotnych fragmentów swojego życia, dzieląc je na dzieciństwo, młodość i dojrzewanie, dorosłość, a ostatni stanowi rodzaj podsumowania. Doktorantka przedstawia różnorodnymi środkami graficznymi historie nawiązujące do konkretnych miejsc, osób i wydarzeń. Nowakowska - Troniewska pisze w rozprawie o tym, że składa swój świat artystycznych przeżyć i doświadczeń w oparciu o przeszłość oraz pamięć. Pamięć o bliskich i o nieznanym rodzinnym dziejach. W kreowaniu poszczególnych cykli graficznych ważne jest miejsce - genius loci, w którym artystka doświadczała swoje dzieciństwo, młodość i dorosłość. Dzieciństwo doktorantka spędziła w Tułowicach na Opolszczyźnie. To niewielkie miasto było od XIX w. miejscem produkcji porcelany. W pamięci doktorantki pozostał ślad zapisany obrazem dziecięcych zabaw miękką i plastyczną gliną ceramiczną, a teraz odtworzony w przestrzeni porcelitową formą wypaloną w piecu. Krotoszyn to kolejne ważne miejsce w życiu artystki. Tam mieszkał jej ojciec, który osierocił ją jak miała 2 lata. W domu rodzinnym ojca odnalazła zapomnianą część swojego dzieciństwa i wczesnej młodości. Na nowo odkryła artefakty kolekcjonowane i pozostawione przez ojca. Odnalazła listy ojca pisane do żony, a to uwolniło emocje do wydrukowania cyklu kilkunastu kolorowych grafik, zebranych w solidną oprawę introligatorską. Ten zbiór grafik jest wynikiem wielu zabiegów technologicznych. Pierwotna akwaforta przedstawiająca litery alfabetu, zostaje poddana nałożeniu kolejnych warstw kolorów - apli i poddruków, tworząc na koniec zbiór wielobarwnych, reliefowych, papierowych obrazów zamkniętych w tece graficznej. Pamięć po ojcu była inspiracją do powstania znakomitego dzieła graficznego. Doktorantka przemieniła tekst zapisany w listach, litery tworzące słowa, w obrazy emanujące mocnymi kolorami o reliefowej teksturze. Symboliczne jest umieszczenie całego cyklu w ogromnej tece, co sugeruje zamknięcie pewnego etapu życia, a wraz z nim powracających wspomnień i zapisów pamięci. Kolejna kolekcja grafik, tym razem niewielkich formatowo mezzotint, związana jest z osobą Heleny Troniewskiej, kobiety - poetki żyjącej w przedwojennej Polsce, którą los wraz z rodziną, rzucił na Syberię, później na Wołyń, w końcu do Warszawy, gdzie zginęła w powstaniu.

Doktorantka tworząc mezzotinty, połączyła je w formie leporella w jeden ciąg po sobie następujących grafik. Całość zamknęła, wraz rękopisami poezji Heleny Troniewskiej, w specjalnie przygotowanym kartonowym pudle. Czarno białe mezzotinty przedstawiają niedookreślone obłe formy, przypominające fragmenty twarzy lub innych części ciała. Doktorantka pisze o nich w rozprawie tak - *„Są metaforą historii rodzin, społeczności z czasów wojny, ich walki o przetrwanie, honor i istnienie. Świetliste, rozpulchnione, nabrzmiałe formy splatają się i przenikają między światami teraźniejszym i przeszłym”*. Kolejny raz artystka umieszcza swoje grafiki w zamkniętej formie introligatorskiej, obok wierszy poetki sugerując w ten sposób przejście rękopisów, wraz z ilustracjami/grafikami w szlachetniejszą formę nigdy nie wydanego tomiku poezji, a w tym wypadku pięknie wykonanej książki artystycznej dedykowanej poetce - Helenie Troniewskiej. Ostatnia część pracy doktorskiej to cykl grafik zatytułowany „Ściany”, przedstawiających wybrane fragmenty rzeczywistych ścian i murów, zaczerpniętych z licznych fotografii miejsc ważnych zdarzeń i powracających osobistych czy rodzinnych opowieści. „Ściany” to cykl prac graficznych wydrukowanych na czarnej apli lśniąca srebrną farbą, nadająca grafikom trójwymiarowości i połyskliwości. Na każdej odbitce doktorantka wyszyła czerwonym haftem krzyżkowym geometryczną figurę, przypominając znaczenie haftu, jako wielokulturowego języka komunikacji w ludowej tradycji Śląska, Kujaw czy Łemkowszczyzny. Jej grafiki, poza geometrią krzyżyków haftu, są abstrakcyjne, ale mogą przypominać podarte tapety, albo starodruki pokryte czarnymi plamami wilgoci. Są podobne do rozpadających się ze starości map, przedstawiających nieznane terytoria. „Ściany” tworzą układ horyzontalnej, otwartej przestrzeni. Te prace są symboliczną klamrą spinającą dwie wcześniejsze serie grafik i przestrzenną ceramiczną formę. To one zamykają proces nieustannych poszukiwań w przeszłości, odwołań do historii oraz sięgania do własnej i zbiorowej pamięci. Nowakowska - Troniewska pisze tak - *„Cykl „Ściany” stanowi dążenie do przywołania pamięci i historii, które posiadają kamienie, ściany, mury, architektura. Pozornie milczące i nieme, jednak dla mnie są nasączone znaczeniami, krzyczą pamięcią i historią. Każda z wybranych ścian jest dla mnie powrotem z przeszłości”*.

Nowakowska - Troniewska zrealizowała 3 cykle fascynujących grafik, których współczesna forma obrazowania jest przepełniona wieloznacznością dowolnych interpretacji. Grafik tworzonych często dużym nakładem pracy i wysiłkiem powielania po sobie wielu kolejnych warstw kolorów, rysunku i faktur, aż do osiągnięcia satysfakcjonujących efektów. Oglądając te grafiki i nie znając okoliczności w jakich powstawały trudno jest rozpoznać w nich ślady wspomnień czy czyjeś pamięci. Dopiero kontekst użytych rzeczywistych artefaktów - rękopisów, kolekcji przedmiotów, zdjęć powoduje, że powoli poznajemy źródła inspiracji. Doktorantka odkrywa historie dotyczące miejsc, osób i zdarzeń pozostających w jej pamięci. Przypomina sobie ślady z przeszłości. Przeżywa po raz kolejny emocje związane z powracającymi obrazami odtwarzanych z pamięci scen z życia rodzinnego. Wracają do niej historie zasłyszane, opowieści nigdy przedtem nieopowiedziane, a teraz, kiedy ich treść poznaje od nowa, owe historie nabierają innych znaczeń i symboli. Dlatego Nowakowska - Troniewska kładzie obok odbitek książki artystycznej, rękopisy wierszy poetki, której nieprzeciętne życie jest wciąż pamiętaną rodzinną historią. Tworzy serię grafik nazywając je „Księgą pamięci”, pamięci o ojcu. Zamyka ją w ogromnej teczce składając wszystkie kartki „Księgi pamięci” w zamkniętą i skończoną całość. Wyszywa kolorowy, prosty łemkowski haft na odbitkach totalnie abstrakcyjnych „Ścian”, tym sposobem kierując naszą wrażliwość na zapamiętane z dzieciństwa opowieści o wyraźnej kulturowej i cywilizacyjnej odmienności przybyszy ze wschodu, siłą przeprowadzonych na Opolszczyznę po Akcji „Wisła”.

Mgr Magdalena Nowakowska - Troniewska pisząc rozprawę doktorską, udziela wszystkich odpowiedzi na pytania dotyczące własnej pamięci, która jest nieustającym źródłem inspiracji w tworzeniu grafik, książek artystycznych i innych rodzajów twórczości. Powołuje się na przykłady wielu artystów wizualnych, dla których pamięć nie tylko własna, ale dotycząca zbiorowości, była i jest istotą działalności artystycznej. Rozprawa jest przewodnikiem po przeszłości, związanej bezpośrednio z doktorantką i jej rodziną oraz rodzajem manifestu idei artystycznej, opartej na śladach pamięci, jako determinancie działań twórczych.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej przez mgr Magdalenę Nowakowską - Troniewską rozprawy i pracy doktorskiej oraz dorobku artystycznego i dydaktycznego stwierdzam, że mgr Magdalena Nowakowska - Troniewska spełnia wymogi art. 16 Ustawy z dn. 14.03.2003 r. (z późniejszymi zmianami) o stopniach i tytułach oraz stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki. Jednoznacznie pozytywnie oceniam dorobek artystyczny, zawartość merytoryczną rozprawy doktorskiej i wysiłek twórczy włożony w realizację kolekcji grafik stanowiących podstawę pracy doktorskiej. Biorąc pod uwagę wszystkie wymienione przeze mnie fakty, z pełnym przekonaniem popieram wnioski o nadanie mgr Magdalenie Nowakowskiej - Troniewskiej stopnia doktora sztuki przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Prof. Jacek Szewczyk

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Szewczyk', written in a cursive style.